

Basisanalyse for Natura 2000-område nr. 163,

Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose

Storstrøms Amt og Vestsjællands Amt 2006

Følgende EF-fuglebeskyttelses- og EF-habitatområder indgår:

EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 91, Holmegårds Mose og Porsmose

EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 93, Tystrup-Bavelse Sø

EF-habitatområde nr. 145, Holmegårds Mose

EF-habitatområde nr. 146, Rådmandshave

EF-habitatområde nr. 194, Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen

1. Området

Natura 2000-område nr. 163 strækker sig omkring 85 km i og langs med Suså fra lidt vest for Rønede til midt i Næstved (Fig. 1). På en stor del af strækningen er det kun selve åløbet, der er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. I øst er et sammenhængende område bestående af moseområderne Holmegårds Mose, Gammellung, Tuerne og Porsmosen udpeget som fuglebeskyttelsesområde, der indeholder habitatområde nr. 145 og (noget af) 194. I vest findes Tystrup-Bavelse Sø, der er udpeget til både fuglebeskyttelses- og habitatområde. Habitatområde 194 omfatter desuden landarealer nord for (naturskoven Suserup Skov og Tamosen) og øst for søen, mens fuglebeskyttelsesområde 93 omfatter disse arealer plus en større del af morænelandskabet sydøst for søen. Slagmosen og Rådmandshave ved Næstved i områdets sydlige del er udpeget som habitatområder. Samlet set har Natura 2000-området et areal på ca. 4.080 ha.

Overordnede karakteristika

Gammellung og Tuerne ligger lige op ad Susåen og er mosearealer, der er udsat for svingninger i vandstands niveau over året. Arealerne, dog især Gammellung, kan således ligge helt under vand. Moserne er samtidig voksested for halvgræsset Hvas Avneknippe, der danner tætte bestande, hvor rødderne kan nå ned i kalkholdige jordlag. I Gammellung findes den sjældne Rank Viol.

Holmegårds Mose er Østdanmarks største højmoser. Der har været udvundet tørv til især Holmegårds Glasværk, hvorfor en stor del af mosen består af afgravede tørveflader eller åbne tørvegrave. I områdets vestlige del findes der dog stadig intakte højmoser. Visse steder når det underliggende kalklag op nær overfladen, hvorfor der findes rigkær i mosaik med det ellers meget næringsfattige miljø, som karakteriserer moser. Sådanne steder findes den sjældne orkidé Mygblomst. Størstedelen af Holmegårds Mose er skovbevokset, overvejende med birk. Moser er fredet. Der er netop gennemført en ny fredning for en større del af moser (2006).

Holmegård Mose som hydrologisk enhed omfatter ca. det dobbelte af det nuværende habitatområde. Det bør overvejes at ændre afgrænsningen til at omfatte hele moser.

Susåen er Sjællands største vandløb og er i sommerhalvåret meget benyttet til kanosejls. Vandløbet er desuden yderst artsrigt, hvad angår både fisk og vandplanter. Til de mere specielle kan nævnes torskefisker knude, pigherling, Glinsende Vandaks samt den sjældne sumpplanter Pilblad, der flere steder danner livskraftige bestande.

Tystrup-Bavelse Sø er en langsø dannet i en tunneldal. Istiden har også sat sit tydelige præg på det omkringliggende bakkelandskab, hvoraf ca. 3.000 ha blev fredet i løbet af 1960'erne. Landskabsfredningen skulle bl.a. regulere sommerhusbebyggelsen. En stor del af det fredede areal ligger dog uden for Natura 2000-området. Der findes en række interessante kildevæld langs med søbredden.

Slagmosen, der afvander til den nedre Suså, indeholder mange rigkær samt forekomst af en mosaik af rigkær og indlandssalteng. Det salte vand vælder frem i svage kilder fra undergrunden, sandsynligvis er der tale om en salthorst fra Perm.

Sønderskov Overdrev, der ligger hvor Torpe Kanal løber fra Susåen, er et kalkrigt overdrev, som tidligere husede Storstrøms Amts største bestand af Tyndakset Gøgeurt.

Rådmandshave, som hører under Herlufsholm Gods, var indtil midt i 1800-tallet drevet som græsningsskov. Skoven blev delvist fredet i 1947, og hele den del, som ligger inden for habitatområdet, blev udlagt til urørt skov i 1997. Skoven rummer ellesump og løvblandskov, men kun med spredte meget gamle træer, da den blev hærget voldsomt i stormfaldet i 1967. En del rødlistede svampearter er registreret i skoven.

Beskyttet natur

Ud over hele Susåens vandløbstrækning og de store søer er ca. 1300 ha af Natura 2000-området registreret som omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Beskyttelsen betyder, at der ikke må laves tiltag, der kan ændre arealernes naturtilstand. Arealfordelingen af de overordnede beskyttede naturtyper er (uden åstrækningen):

Søer	1531 ha
Moser	806 ha
Enge	434 ha
Overdrev	41 ha

2. Udpegningsgrundlaget

Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 1.

I tabel 2 er angivet registreringer af habitatarter og -naturtyper som er umiddelbart udenfor Natura 2000 områdegrænsen.

I tabel 3 er anført direktivarter, som er registreret i Natura 2000 området, men som ikke findes på udpegningsgrundlaget.

Kortlagte naturtyper og afgrænsede levesteder, kendte og potentielle, findes som **supplerende bilag** ved siden af basisanalysen, hovedsageligt i andre formater end denne:

Bilag 2.1	Kort over udbredelsen af habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget En tabel pr. naturtype, i alt 14 mapinfotabeller.
Bilag 2.2	Kort over udbredelsen af habitatnaturtyper, som ikke er på udpegningsgrundlaget (tom her)
Bilag 2.3	Kort over levestederne for arter, på udpegningsgrundlaget En tabel pr. art, i alt 9 mapinfotabeller.
Bilag 2.4	Kort over levestederne for arter, som ikke er på udpegningsgrundlaget (tom her)
Bilag 2.5	Kort over fredninger, MVJ-ordninger og vandløbsstationer (Vestsjællands Amt) samt dataark (excel) for vandløbsstationer (Vestsjællands Amt) og søer.

Tabel 1. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose.**EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 91, Holmegårds Mose og Porsmose**

Nr.	Naturtype / art	Bestandsstørrelse	Areal (ha)	Foreløbig trusselvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
A038	Sangsvane (rastende) ^a	68-367		Hydrologi, tilgroning	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 108
A039	Sædgås (rastende) ^b	1400-3500		Hydrologi, tilgroning	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 108, 123, 126
A081	Rørhøg (ynglende) ^a	1-11		Prædation	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 108, 121
A122	Engsnarre (ynglende) ^a	0-9		Hydrologi, drift	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 103, 121
A222	Mosehornugle (ynglende) ^a	1		Hydrologi, drift	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 103

EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 93, Tystrup-Bavelse Sø

Nr.	Naturtype / art	Bestandsstørrelse	Areal (ha)	Foreløbig trusselvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
A039	Sædgås (rastende) ^b	315-2210			bilag 2.3b, ref. 123, 126
A061	Troldand (rastende) ^b	2550-17000			bilag 2.3b, ref. 123
A075	Havørn (ynglende) ^a	1!		Forstyrrende færdsel	bilag 2.3 og 2.3b, ref. 102
A091	Kongeørn (rastende) ^a				
A229	Isfugl (ynglende) ^a	1-2		Forstyrrende færdsel, kanosejlads	bilag 2.3b, ref. 126

EF-habitatområde nr. 145, Holmegårds Mose

Nr.	Naturtype / art	Areal (ha)	Foreløbig trusselvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
1166	Stor vandsalamander <i>kendt / potentielt areal</i>	? / 3,0		
1903	Mygblomst <i>kendt / potentielt areal</i>	0,1 / 1,4	Tilgroning	Kortlagt ved Novana-overvågning 2004 og 2005
3150	Næringsrige søer	1,2		Kortlagt af amterne i 2005
3160	Brunvandede søer	31,3	Eutrofiering	Kortlagt af amterne i 2005
6410	Tidvis våd eng	2,4	Hydrologi	Kortlagt af amterne i 2005
6430	Bræmmer med høje urter	?		Ikke kortlagt
7110	*Højmose	73,9	Eutrofiering, hydrologi, tilgroning	Kortlagt af amterne i 2005
7120	Nedbrudt højmoser	6,6	Eutrofiering, hydrologi, tilgroning	Kortlagt af amterne i 2005
7140	Hængesæk	10,7	Eutrofiering, tilgroning, højmosedannelse	Kortlagt af amterne i 2005
7150	Tørvelavning	0		Ikke fundet ved kortlægning 2005
7210	*Avneknippemose	2,6	Hydrologi	Kortlagt af amterne i 2005
7220	*Kilder og væld	0		Ikke fundet ved kortlægning 2005
7230	Rigkær	0,8	Tilgroning, hydrologi	Kortlagt af amterne i 2005
91D0	*Skovbevoksede tørvemoser			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006
91E0	*Ellesump			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006

^{a)} Arter på fugledirektivets bilag I; ^{b)} arter omfattet af fugledirektivets artikel 4, stk. 2. ¹⁾ yngler umiddelbart udenfor området ^{*)} Prioriterede naturtyper

Tabel 1 fortsættes...

...tabel 1 fortsat

EF-habitatområde nr. 146, Rådmandshave				
Nr.	Naturtype / art	Areal (ha)	Foreløbig trusselvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
3260	Vandløb med vandplanter			
9130	Bøgeskov på muldbund			Forventes kortlagt i 2006
9160	Fugtig egeskov			Forventes kortlagt i 2006
91E0	Ellesump			Forventes kortlagt i 2006
EF-habitatområde nr. 194, Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen				
Nr.	Naturtype / art	Areal (ha)	Foreløbig trusselvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
1016	Sump-vindelsnegl	0		Eftersøgt af amterne ved Novana-overvågning 2005
1032	Tykskallet malermusling	0		
1096	Bæklampret	0		
1149	Pigsmerling	ca. 80 km		Amternes vandløbstilsyn
1166	Stor vandsalamander <i>kendt / potentielt areal</i>	? / 7,2		
1340	*Indlands-saltenge	0,2	Tilgroning	Kortlagt af amterne i 2005
3130	Søer med små amfibiske planter	?		Ikke kortlagt
3150	Næringsrige søer	(1,5)		Delvis kortlagt
3260	Vandløb med vandplanter	ca. 83 km	Eutrofiering	Amternes vandløbstilsyn
3270	Vandløb med mudderflader	?		Ikke kortlagt
6210	Kalkoverdrev	18,2	Tilgroning	Kortlagt af amterne i 2005
6230	*Surt overdrev	0,72	Er kraftigt eutrofieret	Kortlagt af amterne i 2005
6410	Tidvis våd eng	36,2	Regulering af vandstandsdynamik	Kortlagt af amterne i 2005
6430	Bræmmer med høje urter	?		Ikke kortlagt
7210	*Avneknippemose	17,9		Kortlagt af amterne i 2005
7220	*Kilder og væld	0,25	Grøftning (skovbevoksede sumpkilder)	6 forekomster er kortlagt af amterne. Forekomster i fredskov afventer kortlægning i 2006
7230	Rigkær	11,6	Tilgroning	Kortlagt af amterne i 2005
9110	Bøgeskov på morbund			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006
9130	Bøgeskov på muldbund			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006
9160	Fugtig egeskov			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006
91D0	*Skovbevoksede tørvemoser			Fredskovsarealer forventes kortlagt i 2006
91E0	*Ellesump	(0,1)		Sporadisk kortlagt af amterne. Fredskovsarealer kortlægges i 2006

*) Prioriterede naturtyper

Tabel 2. Registreringer af habitatarter og –naturtyper umiddelbart udenfor Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø m.m.**EF-habitatområde nr. 145, Holmegårds Mose**

Nr.	Naturtype / art	Areal (ha)	Bemærkninger	Datagrundlag, kortlægningsstatus
7110	Aktiv højmosse	ca. 140	Mosaik af naturtyperne 7110, 7120, 7140, 3160 og 91D0. Arealet, der ligger umiddelbart nord for det nuværende habitatområde, bør indgå i dette.	

EF-habitatområde nr. 194, Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen

Nr.	Naturtype / art	Areal (ha)	Bemærkninger	Datagrundlag, kortlægningsstatus
1096	Bæklampret		Forekomst i Kongskilde Møllebæk, umiddelbart uden for habitatgrænsen. Arealet bør indgå i habitatområdet	Vestsjællands Amts vandløbsstation nr. 170074
1016	Sump-vindelsnegl	ca. 0,5	Væsentlig forekomst ved Kongskilde Friluftsgård, umiddelbart uden for habitatgrænsen. Arealet bør indgå i habitatområdet	Vestsjællands Amts overvågning af vindelsnegle 2005
6230	*Surt overdrev		Forekomster af høj botanisk værdi ved Elmehøj og Hagbards Høj ved Alsted Mark uden for habitatgrænsen. Arealet bør indgå i habitatområdet.	Ikke kortlagt
7220	*Kilder og væld	ca. 0,5	Væsentlig forekomst ved Kongskilde Friluftsgård, umiddelbart uden for habitatgrænsen. Arealet bør indgå i habitatområdet	Ikke kortlagt
7230	Rigkær		Forekomster af høj botanisk værdi langs østsiden af Tuel Å ved Alsted Mark uden for habitatgrænsen. Arealet bør indgå i habitatområdet.	Ikke kortlagt
7230	Rigkær	ca. 3	I den nordlige ende af Slagmosen skærer habitatgrænsen gennem et rigkær, der stedvis har indslag af 1340, indlandssalteng. Grænsen bør justeres.	

*) Prioriterede naturtyper.

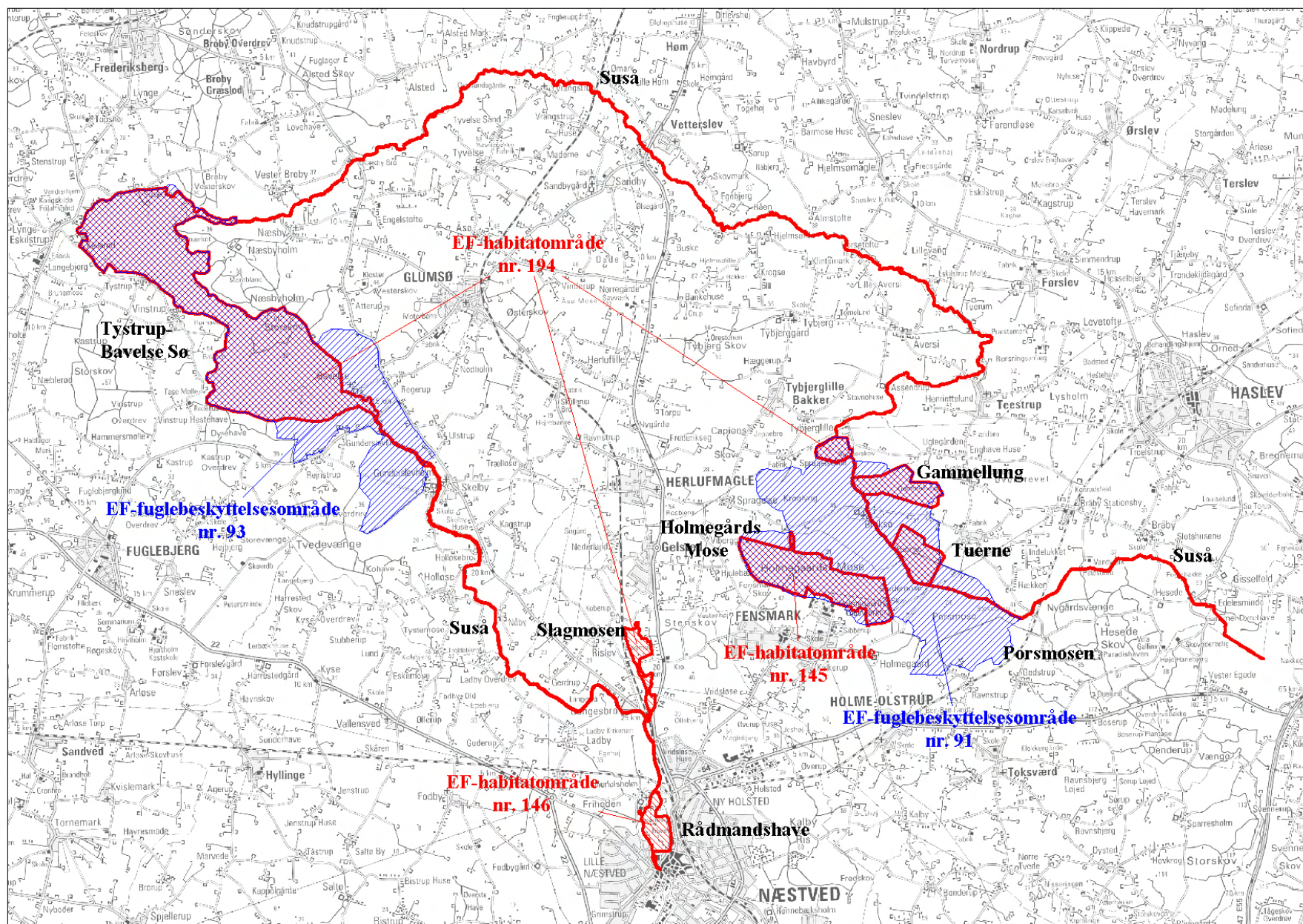
Tabel 3. Forekomster af naturtyper og arter i Natura 2000-området, som ikke indgår på udpegningsgrundlagene.**EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 93, Tystrup-Bavelse Sø**

Nr.	Art	Bestandsstørrelse	Foreløbig trusselsvurdering	Datagrundlag, kortlægningsstatus
A021	Rørdrum (ynglende) ^a	0-1 par		Vestsjællands Amt (2002)
A081	Rørhøg (ynglende) ^a	6-20 par		Vestsjællands Amt (2002)
A193	Fjordterne (ynglende) ^a	3 par (forsøg)	Kreaturtramp, kanosejleres landgang samt muligvis mink	Vestsjællands Amt (2002)
A195	Dværgterne (ynglende) ^a	1 par (forsøg)	Kreaturtramp, kanosejleres landgang samt muligvis mink	Vestsjællands Amt (2002)

EF-habitatområde nr. 194, Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen

1355	Odder		Forstyrrende færdsel	Sidst obs. af privat i 1993 (ekskrementer) i Torpe Kanal (DMUs database over indkomne fundoplysninger)
------	-------	--	----------------------	--

^{a)} Arter på fugledirektivets bilag I

Figur 1. Oversigtskort over Natura 2000-område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose.

3. Supplerende data for udvalgte naturtyper og arter

3.1. Havørn (A075)

Havørn yngler i et skovbryn sydøst for Tystrup Sø. Redestedet ligger uden for Natura 2000-området. Et ungt havørnepar holdt til i området fra 1999 og ynglede første gang i 2001 i den del af Næsbyholm Skov, der er omfattet af Natura 2000-området. Reden blev imidlertid ødelagt af en storm den følgende vinter og parret forsøgte ikke at yngle i 2002. Året efter blev der bygget en ny rede i det nuværende redetræ, en topknækket gran – sandsynligvis med en ny han, da der blev fundet en død havørn i foråret 2002. Reden ligger i Iskælderskov, der ikke er omfattet af Natura 2000-området. Parret har haft ynglesucces siden (Tabel 4). Fødegrundlaget er især fisk og blishøns fra Tystrup-Bavelse Sø.

Tabel 4. Ynglesucces for havørn ved Tystrup Sø 1999-2005	
<i>Årstal</i>	<i>Antal unger</i>
1999	intet yngleforsøg
2000	intet yngleforsøg
2001	1
2002	intet yngleforsøg, ♂ senere død
2003	1
2004	2
2005	3
2006	3

3.2. Vandløb med vandplanter (3260), tykskallet malermusling (1032), bæklampret (1096) og pignomerling (1149)

Susåen, der danner rygraden i dette Natura 2000-område, tilhører naturtypen 3260 i hele sit forløb. Åen er levested for en lang række fisk, vandløbsdyr og planter. Derudover passerer en række mindre vandløb gennem Natura 2000-området og udmunder i Susåen eller Tystrup-Bavelse Sø. En del af disse er dog vegetationsløse skovbække.

Følgende sjældne og/eller biotopkarakteristiske (jf. fortolkningsmanualen, *i kursiv*) plantearter er registreret i vandløbene:

Pilblad ^{V X}	<i>Sideskærm</i>	<i>Børstebladet Vandaks</i>
Lancet-Skeblad ^{V (A) V}	<i>Art af Vandstjerne</i>	<i>Kruset Vandaks</i>
Vand-Klaseskærm ^R	<i>Almindelig Vandranunkel</i>	<i>Glinsende Vandaks</i>
<i>Almindelig Kildemos</i>	<i>Svømmende Vandaks</i>	<i>Hjertebladet Vandaks</i>

V, R, X og (A) henviser til rødlistekategorierne sårbar, sjælden, opmærksomhedskrævende og særligt ansvarskrævende i den regionale og nationale (med fed) rødliste.

Pignomerling er almindelig i det meste af Susåens forløb, mens bæklampret kun er registreret i tilløbet Kongskilde Møllebæk umiddelbart uden for habitatområdets grænse. Tykskallet malermusling fandtes tidligere i Susåen ved Holløse Mølle, men er muligvis forsvundet. Den er sidst fundet her i midten 1980'erne.

3.3. Tidvis våd eng (6410) og avneknippemose (7210)

Vegetationen på større arealer inden for moseområderne Gammellung og Tuerne ved Susåens øvre løb (habitatområde nr. 194 og fuglebeskyttelsesområde nr. 91) bærer præg af fluktuerende vandstand over året. Vandstandssvingningerne hænger sandsynligvis sammen med både vandstanden i Susåen og områdets jordbundsforhold. Denne del af Natura 2000-området er karakteristisk ved, at

der ligger et meget kalkholdigt jordlag tæt under en tørvholdig overflade. Længere nedstrøms for disse arealer er Susåen reguleret via Torpe Kanal, der kortslutter øvre Suså med Bavelse Sø. Kanalen hindrer oversvømmelse af landbrugsland langs Susåen nedstrøms fra Spragelseille.

Mange steder er det overliggende tørvlag enten meget tyndt eller bortgravet, så planternes rødder kan nå ned i det kalkholdige lag. Naturtypen tidvis våd eng findes således her med plantesamfund fra både kalkfattig og kalkrig bund. På den kalkrige bund findes desuden bestande af Hvas Avneknippe, hvorfor der er arealer i Gammellung, der er kortlagt som både type 6410 og 7210.

Følgende sjældne og/eller biotopkarakteristiske (jf. fortolkningsmanualen, *i kursiv*) plantearter er registreret på tidvis våd eng:

Gul Star ^{V (A) V}	Maj-Gøgeurt ^X	<i>Tormentil</i>
<i>Rank Viol</i> ^{V V}	<i>Blåtop</i>	<i>Sump-Kællingetand</i>
Hvas Avneknippe ^R	<i>Pile-Alant</i>	<i>Mangeblomstret Frytle</i>
Kær-Fladbælg ^{X X}	<i>Seline</i>	<i>Sump-Snerre</i>
Kødfarvet Gøgeurt ^X		

V, R, X og (A) henviser til rødlistekategorierne sårbar, sjælden, opmærksomhedskrævende og særligt ansvarskrævende i den regionale og nationale (med fed) rødliste.

3.4. Kildevæld (7220) og sumpvindelsnegl (1016)

Området langs nord- og vestsiden af Tystrup Sø er rigt på kildefremspring (habitatområde nr. 194 og fuglebeskyttelsesområde nr. 93). Flere af fremspringene er forholdsvis vandrige med tufdannelse (kildekalk) og tilhørende karakteristisk vældvegetation. Plantearten Vand-Brunrod, der i Vestsjællands Amt er sjælden og kategoriseret som opmærksomhedskrævende, er almindelig ved kildevæld langs Tystrup Sø. På søbredden ved Kongskilde Friluftsgård vokser en bestand af Brun Fladaks, der anses for akut truet på nationalt niveau. Dette énårige halvgræs vokser, hvor vand fra en større kilde siver ud i søen, og hvor søbredden ligger blottet pga. bølgeslag og måske slitage fra badegæster. Voksestedet ligger ud for et større kildeområde med en tæt bestand af sumpvindelsnegl. Sumpvindelsnegl er her især fundet på Kær-Star. Hele kildeområdet ligger dog lige uden for grænsen til Natura 2000-området, men bør indlemmes ved en evt. revidering. Sumpvindelsnegl er uden held eftersøgt ved en kilde ved Hørhaven øst for Vinstrup og ved Gammellung i den østlige del af området. Sumpvindelsnegl er heller ikke fundet i Slagmosen eller andre steder indenfor habitatområde 194.

Følgende sjældne og/eller biotopkarakteristiske (jf. fortolkningsmanualen, *i kursiv*) arter er registreret i kildevældene:

Brun Fladaks ^{V E}	<i>Langakset Star</i>
Vand-Brunrod ^X	<i>Grøn Eremitmos</i>
Tykskulpet Brøndkarse ^R	

E, V, R og X henviser til rødlistekategorierne akut truet, sårbar, sjælden og opmærksomhedskrævende i den regionale og nationale (med fed) rødliste.

3.5 Aktiv højmosse (7110), nedbrudt højmosse (7120), hængesæk (7140) og Mygblomst (1903)

Holmegård Mose, habitatområde 145, Østdanmarks største højmosse, har endnu relativt store partier med naturtypen 7110, aktiv højmosse. En stor del af den centrale del af mosen, som er bevokset med birk, vurderes at kunne genskabes som 7110 ved rydning og vandstandshævning. Naturtypen 7120, nedbrudt højmosse, er kun afgrænset på den blåtopdominerede flade nedenfor den østlige del af Fensmark Skov, men typen kan sandsynligvis også afgrænses i små partier, hvor kronedækket af birk er under 50 %. Hængesæk (7140) er registreret i randen eller på fladen af tilgroede tørvegrave.

På en af disse i nordkanten af habitatområdet vokser en lille bestand af Mygblomst. Bestanden har tidligere været tusindtallig, men driften af området er ikke tilstrækkelig til at sikre spirebede for mygblomstens frø, og p.t. er der under 100 individer. For artsoplysninger, se bilag 3 (rødliste-ekstrakter fra Storstrøms Amts regionale rødlistes).

3.6 Riggær (7230), indlandssalteng (1340) og Stor Vandsalamander (1166)

I Slagmosen findes små partier med naturtypen 1340, indlandssalteng. Mest fremtrædende af habitatnaturtyperne er dog 7230, riggær. Der er her flere potentielle levesteder for Stor Vandsalamander, men Storstrøms Amt har ikke konkret viden om arten fra området.

3.7 Kalkoverdrev (6210)

Habitatnaturtypen 6210 er registreret et sted i Natura 2000 området, nemlig på Sønderskov Overdrev, et gammelt græsningsoverdrev umiddelbart op til Suså.

3.8 Engsnarre (A122), Mosehornugle (A222) og Rørhøg (A081)

Engsnarre har etableret sig i området, især i Porsmosen. Det startede med 1 formodet par (vurderet ved territoriesang (krex) om natten) i 1997 med en foreløbig top på 9 formodede par i 2000 og 2003. Bestanden svinger efter vejret men er nogenlunde fast etableret, dog kun så længe lokaliteten er til det. (Dette bør sikres). Engsnarren høres også flere andre steder i beskyttelsesområdet f.eks. ved Broksø og Gødstrup Sø, og potentialet er sandsynligvis større end antallet lige nu viser. Engsnarren er også hørt krexe i et engområde nordvest for højmosen lige uden for beskyttelsesområdet, et område som naturligt hører med i mosen og som bør medtages ved næste revision af områdeafgrænsningen.

Også **Mosehornugle** har her et af sine få kendte levesteder i Danmark - dog kun registreret i perioden 1997 – 2001, hvor den havde etableret sig med 1 par i Porsmosen. Den er ikke registreret som ynglefugl siden. Mosehornuglen er trængt af forskellige årsager i hele Danmark og potentialet i beskyttelsesområdet er næppe større end til 1 par.

Rørhøg yngler fast med min. 11 par i flere moser med tagrør. Arten er blevet meget almindelig i Danmark.

4. Foreløbig trusselvurdering

4.1. Eutrofiering

Vandkvaliteten i hele vandløbssystemet omkring Susåen og Tystrup-Bavelse Sø har stor betydning for vandløbsarterne på udpegningsgrundlaget. Både tykskallet malermusling, bæklampret og pignmerling stiller store krav til vandkvalitet og bundforhold. Eutrofiering og afsætning af bundslam udgør en trussel for disse arter. Tystrup-Bavelse søerne har for høj næringsstofbelastning, til at opfylde regionplanen.

Eutrofiering i form af luftbårne næringsstoffer kan udgøre en trussel for nogle af naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Sammenlignes den gennemsnitlige atmosfæriske kvælstofdeposition for kommunerne i området med naturtypernes tålegrænser, ses grænsen at være overskredet for en række af naturtyperne - især i Holmegårds Mose (Tabel 5). Til grund for en mere konkret trusselvurdering bør der dog udarbejdes en mere præcis model for kvælstofdepositionen.

Tabel 5. Naturtyper med (mulig) forekomst i kommuner, hvor tålegrænsen kan være overskredet i forhold til den gennemsnitlige afsætning. Tålegrænser og afsætning i kg N/ha/år.							
Naturtype	Tålegrænse	Fuglebjerg 15,22	Haslev 15,59	Holmegaard 15,46	Næstved 14,58	Sorø 17,09	Suså 15,67
3130 Søer med små amfibiske planter	5-10		?				?
3160 Brunvandede søer	5-10			x			
6230 *Surt overdrev	10-20					x	
7110 *Højmose	5-10			x			
7120 Nedbrudt højmose	5-10			x			
7140 Hængesæk	10-15			x			
7150 Tørvelavning	10-15			x			
9110 Bøgeskov på morbund	10-20	x				x	x
9130 Bøgeskov på muldbund	10-20	x			x	x	x
9160 Fugtig egeskov	10-20	x			x	x	x
91D0 *Skovbevoksede tørvemoser	10-20		x	x			
91E0 *Ellesump	10-20	x	x	x	x	x	x

*) Prioriterede naturtyper

Eutrofiering som følge af udsætning og fodring af andefugle til jagtlig formål i adskillige af Holmegårds tørvemoser har stået på i en årrække og har medført udryddelse af naturlig vegetation småfauna i vandhullerne, hvilket har medført drastisk tilbagegang for naturlige forekommende vandfuglearter (lappedykkere, andefugle og blichøns).

4.2. Hydrologi

Vandstandsregulering ved dræning er den største trussel mod højmosen i Holmegårds Mose. Vandstandsreguleringen har også indflydelse på vandstanden i mosens tørvegrave, hvor de sammen med en eutrofiering medfører tilbagegang for ynglende vandfugle. Der er i 2005 igangsat et genopretningsprojekt, der vil resultere i at mosens vandstand bliver hævet 25 – 50 cm i løbet af få år.

Grøftning omkring kildefremspring (7220) under skov er et problem et par steder i forhold til udviklingen af det karakteristiske plantesamfund for naturtyper.

Arealerne med tidvis våd eng (6410) i den østlige del af Natura 2000-området er sandsynligvis i nogen grad betinget af vandstandssvingninger i Susåen. Vinteroversvømmelser af enge langs Susåen (bl.a ved Vrangstrup og Porsemosen) er desuden en vigtig forudsætning for skabelse af attraktive ynglebiotoper **Engsnarre**, **Mosehornugle** og rørvagtler. Vandstandsregulering – herunder hårdhændet vandløbsvedligeholdelse – kan dermed tænkes at have betydning for naturtypernes tilstand

og for engsnarrens yngleforekomst. Desuden medfører årlig bortpumpning af vand fra Broksø fang i marts/april mindre attraktive områder for ynglende og rastende fugle.

4.3. Tilgroning

Træopvækst er en trussel mod flere af naturtyperne i den østlige del af området – især tidvis våd eng (6410), højmose (7110) og avneknippemose (7210). Tilgroningen skyldes først og fremmest at områderne er blevet drænet og derved er blevet tørre nok til at træer, især birk, kan trives. I 2006 starter et plejeprojekt, hvor store dele af mosen afdrives for træer. Herved bliver der mere vand til rådighed for sphagnum og en aktiv højmosedannelse.

Invasive plantearter er især et problem i området østlige del. Frøene af Kæmpe-Bjørneklo spredes hurtigt med vandløbet og breder sig omkring Susåens øvre løb. I moserne i denne del af området findes også bestande af Sildig Gyldenris og opvækst af Fyr. Tætte bestande af Rød Hestehov har langs visse strækninger af Susåen udskygget al anden bredvegetation, bl.a. ved Rådmandshave i Næstved.

Porsemosen har i en årrække været uden græsning eller høslæt. Høj græs- og urtevegetation er til ugunst for **Sædgåsen** (på udpegningsgrundlaget), som ikke længere raster i større tal af samme grund på området. Samtidig kræver **Mosehornugle** og **Engsnarre** en mosaik mellem flader med høj staudevegetation og flader med kort vegetation (f.eks. krybhvene) i yngletiden, som ligger meget sent. Kravene for alle tre prioriterede arter kan imødekommes, men kræver aftaler om særlig drift med berørte lodsejere.

Desuden er den vestlige del af Porsemose (Studemose) tilplantet med energipil. Yderligere tilplantning vil forringe mange af engens ynglende og rastende arter – herunder også områder for de prioriterede arter.

4.4. Færdsel

Susåen benyttes i sommerhalvåret intensivt til kanosejlads. For at undgå nedslidning af vegetationen på land langs åen, affaldsproblemer m.m. søges færdslen reguleret ved etablering af særlige ophalingspladser og overnatningssteder. Kanosejladsen kan dog ikke undgå at forstyrre dyrelivet langs åen, herunder ynglende isfugl og havørnene, som fouragerer og raster ved bl.a. Rejnstrup Holme.

Susåen har tidligere huset odder. Odder er følsom overfor menneskelig forstyrrelse og er afhængig af egnede skjulesteder langs vandløbet. For at odderen skal have en mulighed for at genetablere sig i området, bør man derfor også her overveje konsekvenserne af kanotrafikken.

Færdsel med både (fiskeri m.m.) i yngletiden i den nydannede Gødstrup Sø i Porsemose er også forstyrrende for de mange rugende fugle – herunder kolonien af ynglende sorthalset lappedykker.

Erfaring viser, at ynglesucces hos havørn ofte er afhængig af større uforstyrrede arealer. Hyppige forstyrrelser inden for 500 m eller mere fra redetræet kan resultere i, at fuglene opgiver et ynglefor-søg. Sidst på vinteren og i det tidlige forår er ørnene mest sårbare overfor forstyrrelse, hvorfor også skovarbejde typisk kan udgøre en trussel.

5. Prædation

Den nyskabte Gødstrup Sø har allerede (2005) en lille bestand af mink, som er en trussel mod de vandlevende fugle i området.

6. Igangværende plejeprojekter

Efter en større rydning på den centrale del af Holmegårds Mose i 1989/1990 har Storstrøms Amt siden årligt håndluget birkeopvækst på højmosen og udført fåreafgræsning i kanten af denne. I 2005 er grøfterne i de to gamle, aktive højmoser i Holmegårds Mose blevet spærret ved hjælp af træplader. Riggæret i mosens sydlige del er blevet ryddet, og der er fældet rød-el omkring Mygblomst voksestedet i det nordlige kær.

Der er eller har været mvj-aftaler på en betydelig del af engene langs Suså.

7. Modsatrettede interesser

Potentielle konflikter i hensynet til forskellige habitatnaturtyper og arter:

7210, *Avneknippemose, vs. 1903, Mygblomst.

I Holmegårds Mose trues levestedet for Mygblomst af indvækst af Hvas Avneknippe. Kær med Hvas Avneknippe er en prioriteret naturtype, d.v.s. truet på EU-plan. Alligevel vurderes det konkret at Mygblomst skal prioriteres på det konkrete voksested. Arten kendes i dag kun fra to voksesteder i Storstrøms Amt.

7110, *Aktiv Højmoser, vs. 91D0, *Skovbevoksede tørvemoser, og 3160, Brunvandede søer.

Det igangsatte restaureringsprojekt for Holmegårds Mose, som udformes i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Storstrøms Amt, har til hovedformål at redde den oprindelige naturtype på stedet, 7110 *Aktiv Højmoser. Fra midten af 1800-tallet er den opvoksede linse af sphagnum blevet forstyrret gradvis mere og mere ved afvanding og afgravning frem til efter 2. verdenskrig, hvor mosen var blevet så tør, så der herefter skete en hurtig indvækst af birk på højmosen.

Der er stadig et betydeligt areal med aktiv højmoser i Holmegårds Mose og en undersøgelse i 2005 (Mette Risager) har vist, at der er et stort genopretningspotentiale. En stor del af den moseflade, der for nylig er groet til med birk ca. 185 ha. er stadig levende og kan retableres som aktiv højmoser, hvis rydning kombineres med vandstandshævning. Selv om naturtypen på disse arealer i kraft af birketræernes kronedækning bestemmes til 91 D0, er en prioritering til fordel for 7110 helt oplagt.

Tørveskærene på og i kanten af højmosen er overvejende brunvandede søer, type 3160. Mange af disse er ødelagt gennem mange års andefodring. Hvor dette er tilfældet, overvejes det at fremme sårhelingen af højmoselinser ved at anbringe grene og ris fra de birketræer, der fældes på højmosen, i skærene, så der er et fysisk substrat for sphagnumplanternes vækst.

5. Anvendt materiale

DMUs database over indkomne fundoplysninger (odder)

Leth, Peter 1997: Regional Rødliste over særligt beskyttelseskrævende karplanter i Vestsjællands Amt.

Skov- og Naturstyrelsen 2005: Opdatering af Ammoniakmanualen.

Stabell, M. 2005. Havørnen i Danmark – en analyse af danske havørnes habitatkrav, bestandsudvikling samt mulige fremtidige bestandsstørrelse. Dansk Ornitologisk Forening

Storstrøms Amt 1990: Bevaringsplan for ekstremrigkær i Storstrøms Amt.

Storstrøms Amt 1997: Bevaringsplan for fattigkær i Storstrøms Amt.

Storstrøms Amt 1998: Bevaringsplan for ekstremrigkær i Storstrøms Amt.

Storstrøms Amt 1995: Rødlistede planter i Storstrøms Amt 1995.

Storstrøms Amt 2000. Rødlistede Planter i Storstrøms Amt 1999.

Storstrøms Amt 2006: Rødlistede Planter i Storstrøms Amt 2006.

Storstrøms Amt 2001: Rødlistede svampe i Storstrøms Amt 2001

Storstrøms Amt 1997: Rødlistede padder og krybdyr i Storstrøms Amt 1997 + nyere oplysninger

Storstrøms Amt 2000: Rødlistede insekter i det åbne land 2001.

Storstrøms Amt 2000: Rødlistede pattedyr i Storstrøms Amt 2000.

Storstrøms Amts kortlægning af naturtyper, Novana (2005).

Storstrøms Amts "Specialoplysninger" for natur.

Risager, Mette 2005: Holmegård mose – Fokus på rydninger.

Vestsjællands Amts kortlægning af naturtyper, Novana (2005).

Vestsjællands Amts overvågning af vindelsnegle, Novana (2005).

Vestsjællands Amts plantedatabase (1993-2005).

Vestsjællands Amts padder-/krybdyrdatabase (1982-2005).

Fuglerefereencer

102. Storstrøms Amt: Ynglende rovfugle i Storstrøms Amt, årlige hæfter 2000-2005

103.+21a Storstrøms Amt: Rødlistede fugle 2001

104. Storstrøms Amt: Ynglefugle i udvalgte enge og moser 1999 + 2001

108. Storstrøms Amt: Ynglefugle i enge og moser langs Susåen 1999

121. Storstrøms Amt: Ynglefugle i Gødstrup Sø 2005

123. Skov- og Naturstyrelsen: Fuglene i internationale beskyttelsesområder i Danmark 1990

126. Skov- og Naturstyrelsen: EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder 1995

128. Dansk Ornitologisk Forening: Fuglelokaliteterne i Storstrøms Amt 1997

138. Storstrøms Amt: Overvågning af Engsnarre 2001-2003. Rapporter

142. Vestsjællands Amt: Ynglefugle i søerne ved Gisselfeld og Bregentved 2002.

Samt upubliceret undersøgelse af Gødstrup sø 2004.

6. Bilag

Bilag 1. Bilag vedr. arealdata

Ingen data

Bilag 2. Naturtyper og arter på habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Eksternt bilag 2.1

Udbredelse af kortlagte habitatnaturtyper fra udpegningsgrundlaget for H 145, H 146 og H 194 (14 mapinfo-tabeller knyttet til wordfilen).

Eksternt bilag 2.3

Kendte og potentielle levesteder for arter på udpegningsgrundlaget for habitat- og fuglebeskyttelsesområder i Natura 2000 område 163 (9 mapinfo-tabeller knyttet til wordfilen).

Eksternt bilag 2.5

Kort (mapinfo-tabeller) over fredninger, MVJ-ordninger og vandløbsstationer (Vestsjællands Amt) samt dataark (excel) for vandløbsstationer (Vestsjællands Amt) og søer.

Bilag 2.3.a Udpegningskriterier for arter på fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. tabel 2.3

- F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1% eller mere af den nationale bestand.
- F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1% eller mere af den nationale bestand.
- F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.
- F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1% eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.
- F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vadefugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.
- F6: arten har relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.
- F7: arten har relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, fx i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bilag 2.3b. Bestandsudvikling af fugle på udpegningsgrundlaget.

Y: antal par af ynglefugle

T: antal individer af rastende fugle

91 Holmegårds Mose og Porsmose

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rørhøg Y	3	2	3	5		10	3	4	4	4	8	6	8	6	8	10	11						8
Engsnarre Y															1	8	8	9	7	6	9	2	4
Mosehornugle Y															1	1	1	1	1				0
Sangsvane T	330					300					68	130	232		168	212	367						
Sædgås T	2200					3500					2000	2560	3000		2550	2600	1400						

Y: antal par af ynglefugle
T: antal individer af rastende fugle

[illegible]

Bilag 3. Supplerende oplysninger vedr. naturinteresser

Rødlisteoplysninger fra Storstrøms Amt

I bilagene 3.1 til 3.6 er anført hvilke arter i Natura 2000 område 163, der er opført på Storstrøms Amts regionale rødlistor fra perioden 1995 – 2006. I tabellerne ses hvilke kategorier arterne er anbragt i efter henholdsvis den regionale rødliste (ref. x – y) og den nationale rødliste fra 1997 (ref. z).

Kategorierne, som er anvendt ved den regionale rødlistning og den nationale i 1997, er:

Ex: Uddød efter ca. 1850 **E:** Akut truet **V:** Sårbar **R:** Sjælden
X: Opmærksomhedskrævende **A:** National hhv. regional ansvarsart.

Der er ikke taget hensyn til de nye nationale IUCN rødlistekategorier (jf. ref. w), idet disse endnu ikke er anvendt for alle artsgrupper og slet ikke er anvendt i det regionale arbejde.

Bilag 3.1 Rødlistede karplanter

Art	Regional rødlistekategori (2006)	National rødlistekategori (1997)	Lokalitet	Seneste fund
<i>Mygblomst</i>	E	E	Holmegårds Mose	Recent
Otteradet Ulvefod	E	R	Holmegårds Mose	1990-?
Sodsiv	E	E	Do	Recent
Vejbred-Vandaks	E	V	Do	2005
Glinsende vandaks	V	X	Susåen mellem Herlufsholm og Langevrå	Recent
Gul Star	V	V	Sivholmen øst for Holmegårds Mose	Recent
Hjertelæbe	V	X	Holmegårds Mose	Recent
Liden Kæruld	V	V	Do	Do
Rank Viol	V		Sønderskov Overdrev	1999
Vibefedt	V	X	Holmegårds Mose	Recent
Kongebregne	R (A)	R	Do	Recent
Kær-Fnøkurt	R	X (A)	Do ved Studemose Skov	1989

Bilag 3.1 Rødlistede karplanter i Natura 2000 område 163 (kun Storstrøms Amt).

De arter, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet, står med *kursiv*.

For den regionale rødliste gælder:

A (regional ansvarsart): Mindst 50 % af den danske bestand antages at vokse i Storstrøms Amt.

Gullistede planter er ikke medtaget. Der henvises til amtets rødliste.

Bilag 3.2 Rødlistede fugle

Art	Regional rødliste-kategori (2001)	National rødliste-kategori (1997)	Lokalitet	Seneste fund
<i>Isfugl</i>	Ex	R	Vestsjællands Amt Holmegårds Mose	2005 1980'erne
Sortterne	Ex	E	Holmegårds Mose	1960'erne
Fiskeørn	E(Ex)	E	Skove omkr. Tystrup-Bavelsesøerne	1993 - ?
Stor Regnspove	E	R	Porsmose	-1980'erne
Stor kobbersneppe	E		Porsmose	-1970'erne
<i>Engsnarre</i>	E	Ex	Porsmose Vrangstrup Hovmose Enge langs Susåen	1997-Recent Uregelm. 1999-01 Regelmæssig Uregelmæssig
Rød glente	E	R	Næsbyholm Stor-skov	1998
Lærkefalk	E	E	Næsbyholm Stor-skov Holmegårds Mose	1999 1995-2001 uregelm.
Sorthalset Lappedykker	E	R	Holmegårds Mose Gødstrup Sø	-1974, 1980'erne 2004-2006
Hvinand	E	R	Tystrup-Bavelsesøerne	2000-?
Sortspætte	E		Broksø Skov og Holmegårds Mose	1990-recent
<i>Mosehornugle</i>	E	E	Porsmose	recent
Atlingand	V	V	Tystrup-Bavelsesøerne Holmegårdsmose Gødstrup Sø	Uregelmæssig uregelmæssig recent
Rørdrum	V	Ex		2000-?
Stor skallesluger	V	R	Tystrup-Bavelsesøerne (V.amt)	1999-?
Lille præstekrave	V	R	Tystrup-Bavelsesøerne	1999-?
Lille Flagspætte	V	R	Broksø Skov og Holmegårds Mose	recent
Hættemåge	V		Holmegårds Mose Gødstrup Sø	-1999 2004-recent
Fjordterne	V		Tystrup-Bavelsesøerne	1990-erne
Skægmejse	R		Tystrup-Bavelsesøerne Holmegårds Mose	1994-2001 1994-2001
<i>Havørn</i>	R	E	Iskælderskov Næsbyholm Stor-skov	2002-2006 2001-2002
<i>Rørhøg</i>			Gødstrup sø Holmegårds Mose TystrupBavelse-sø	Recent Recent Recent
Vibe	X			Recent

Knarand	A (Y)		Gødstrup Sø	Recent
Knopsvane	A (T)			Recent
Sangsvane	A (T)		Tystrup-Bavelse-søerne og Holmegårds Mose (>150)	Recent
<i>Taigasædgås</i>	A (T)		Tystrup-Bavelse-søerne	Recent
			Porsemosen (>1000)	Recent
Grågåas	A (T)		Tystrup-Bavelse-søerne (>1000)	Recent
Pibeand	A (T)		Tystrup-Bavelsesøerne	Recent
			Porsmose	Recent
Krikand	A (T)		Porsmose	Recent
Gråand	A (T)		Tystrup-Bavelse-søerne	Recent
<i>Troldand</i>	A (T)		Tystrup-Bavelse-søerne (>1000)	Recent

Bilag 3.2 Røddistede fugle i Natura 2000 område 163 (kun Storstrøms Amt).

De arter, der indgår i udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde 91 og 93, står med *kursiv*.

For den regionale rødliste gælder:

E: 1 – 10 ynglepar i amtet eller yngleforekomst på kun 1 – 2 lokaliteter

V: 11 – 50 ynglepar i amtet eller yngleforekomst på 3 – 10 lokaliteter

R: Op til 100 ynglepar eller højst 25 ynglelokaliteter

X: Arter i markant tilbagegang

A (Y): Mindst 33 % af artens samlede bestand vurderes at yngle i Storstrøms Amt

A (T): Væsentlige forekomster af rastende fugle vurderet i forhold til landets samlede forekomster

Bilag 3.3 Røddistede pattedyr

Art	Regional rødliste-kategori (2000)	National rødliste-kategori (1997)	Lokalitet	Seneste fund
Odder	Ex	V	Susåløbet neden for Tystrup-Bavelsesøerne	1979/80
Troldflagermus	V		Skovområder ved Tystrup Sø	Recent
Vandflagermus	V		Tystrup-Bavelse-søerne	Recent
			Susåsystemet	Recent
Skovmår	R		Holmegårds Mose	1977-?

Bilag 3.3

Røddistede pattedyr i Natura 2000 område 163 (kun Storstrøms Amt).

Bilag 3.4 Røddlistede padder og krybdyr

Art	Regional rød- listekategori (2006)	National rød- listekategori (1997)	Lokalitet	Seneste fund
Stor vandsalamander	X	X	Holmegårds Mose	Recent
Markfirben	+	+	Gangesbro	1998
Skovfirben	+	+	Holmegårds Mose Ravnebakke	1998 1998
Stålmorm	+	+	Do	Recent
Alm. Snog	X	X	Holmegårds Mose	Recent
Hugorm	+	+	Do Ydernæs	Do 1999
Bilag 3.4 Røddlistede padder i Natura 2000 område 163 (kun Storstrøms Amt).				

Bilag 3.5 Røddlistede insekter

Art	Regional rød- listekategori (2000)	National rød- listekategori (1997)	Lokalitet	Seneste fund
Blå bredtæge	Ex	V	Holmegårds Mose	1913
Mosebredtæge	V	X	Do	1991-?
Mosekanttæge	V	X	Do	1968-?
Højmosen kvikløber	V	V	Do	1999 og senere
Myllaena masoni	V (A)	V	Do	1996-2000-?
Tofarvet hedeløber	V	V	Do	1998 og senere
Rødvinget mose- skovsmælder	V	V	Do	1990 og senere
Sankthansorm	V	X	Do	1992 og senere
Smalrandet humlebisværmer	Ex	E	Do	Før 1950
Det gyldne c	E	V	Do	1978
Kobberbrun spinder	E (A)	E	Do	Recent
Sortgrå sækspinder	V	R	Do	1990
Amphipoeae lucens	R (A)	R	Do	Recent
Birkebladmåler	R	V	Do	Recent
Hyppa rectilinea	R	V	Do	Recent
Lyng-penselspinder	R (A)	-	Do	Recent
Moseharlekin	R	X	Do	Recent
Diarsia dahlia	X		Do	Do
Mythimna turca	X		Do	Do
Kommabredpande	Ex	V	Do, Broksø, Spragelse Mose	1976-?
Mørk pletvinge	Ex	Ex	Holmegårds Mose	1960
Svalebale	Ex	Ex	Do	Før 1950
Engperlemorssommerfugl	E	V	Broksø Holmegårds Mose Torpe Mose	1963 1993 1985

Guldhale	E	V	Holmegårds Mose	Før 1960
Violetrandet ildfugl	E	V	Broksø Holmegårds Mose	1948 1976-?
Bølleblåfugl	V	V	Holmegårds Mose Broksø	Recent 1945
Markperlemorssommerfugl	V	V	Holmegårds Mose	Recent?
Moseperlemorssommerfugl	V	V	Do	Recent
Moserandøje	V	V	Do	Do
Skovperlemorssommerfugl	V	V	Do og omegn	Do
Mørk myresvirreflugt	V	V	Holmegårds Mose	1982-?
Tormentil.kuglebærerflue	V	R	Do	1975-1976-?
Sløret bredfodsflue	R	R	Do	1976-?
Strandkuglebærerfluer	R	R	Do	1975-?
Sekspletet Køllesværmer	R	X	Albuen	efter 1950

Bilag 3.5
Rødlistede insekter i Natura 2000 område 163 (kun Storstrøms Amt).

Bilag 3.6. Rødlistede svampe

Oplysninger vedr. Rådmandshaven, habitatområde nr. 146

Status	Art	Seneste år	Sted	
Akut truet	Pigget grynskælhat	1985	På gammel død bøgestamme	
Sårbar	Grov lakpores vamp	1999	E, på levende ask	
Ansvarsart	Sårbar	Ege-ildpores vamp	2000	G, på stående gammel eg
		Ensfarvet labyrints vamp	1950	
Sjælden	<i>Dendrothele acerina</i>	2000	På levende navr, i hele området	
	<i>Dendrothele commixta</i>	2000	D, på stor, levende eg	
	<i>Nemania carbonacea</i>	2000	D, del af falden bøgestamme	
	Mørkægget skærmhat	1998	D på bøgeved	
	Stribesporet kulsvamp	1997	På tyk egegren, på tyk askestamme	
	<i>Xenasma pulverulentum</i>	1993		
	<i>Athelidium aurantiacum</i>	1993		
Gullistet	Koralpigs vamp	2000	A og D på bøg	
	Kobberrød lakporesvamp	1999	D, på bøg	
	Ege-spejlpores vamp	1998		

Tabel 34: Rød- og gullistede arter på træ i Rådmandshave.

Status	Art	Seneste år	Sted
Akut truet	<i>Cortinarius danicus</i>	2000	D, under bøg
Sårbar	Majs-slørhat	2000	A
	Ringbæltet slørhat	2000	A, under bøg
Sjælden	Kastanie-rørhat	1999	E, under eg på muldbund
	Blågrøn trævhat	1999	B, under bøg på muld
Gullistet	Halsbånd-mælkehat	1998	A, under bøg
	Rosamæket mælkehat	1998	A, under bøg
	Liden kantarel	1998	A, under bøg
	Potentiel rødlisteart	1998	B, under eg og bøg på muldbund
Ansvarsart	<i>Hygrophorus nemoreus</i>		

Tabel 35: Rød- og gullistede arter som lever i samliv med bøg og eg i Rådmandshave.

Status	Art	Seneste år	Sted
Sårbar	Møllers parasolhat	1940	I fugtig askemose
	Nubret parasolhat	1940	I fugtig askemose
Sjælden	Abrikos-huesvamp	2000	A, på jord
	Perlehøne-champignon	1999	F, på og omkring gammelt askestød
	Grønskæillet parasolhat	1998	C, på muld under eg mm.
	Vinrød parasolhat	1942	
Gullistet	Skæmformet stilkporesvamp	1998	Under bøg
	Giftig rødblad	1960	
	Kliddet parasolhat	1957	

Tabel 36: Rød- og gullistede svampe på muldbund og i krat i Rådmandshave.